

COLA
COLLEGE OF LOCAL ADMINISTRATION, KHON KAEN UNIVERSITY

บทความฉบับเต็ม

งานประชุมวิชาการระดับชาติ
ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ

ภายใต้ ประเทศไทย 4.0

The 4th National Conference on Public Affairs Management

"Public Affairs Management Under Thailand 4.0"

ณ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4 สิงหาคม 2560

<https://conference.kku.ac.th/cola/conference/r/pm2017>

โทรศัพท์ 0-4320-3124 โทรสาร 0-4320-3875 E-mail: cola.conference@gmail.com

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4

ตามที่วิทยาลัยการปักธงห้องถีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีนโยบายในการนำผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระระดับบัณฑิตศึกษา และผลงานทางวิชาการ ออกเผยแพร่สู่ชุมชนและสังคม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงภายใต้การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) นั้น

เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ในวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปักธงห้องถีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งให้บุคคลที่มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติดังกล่าว ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พีระศิริชัย คำนวนศิลป์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนี แวน Roth
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนะพล ศรีฤทธา
6. รองศาสตราจารย์ เวียงรัฐ เนติโพธิ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรา ก้านจักร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัช ศรีโภคางกุล
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ แก้วหวานนาม
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ชูสุข
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์สุริยา ไตรยราช
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สันธิธรรมนิยม
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัตถาวร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชญาณ์ นักฟ้อน
16. ดร.สุริภรณ์ ลักษณ์เจริญ
17. ดร.ประเทือง ม่วงอ่อน
18. ดร.วิษณุ ลุมิตรสารค
19. ดร.กฤษวรรณ์ โลหวัชรินทร์
20. ดร.นคร เสรีรักษ์
21. ดร.อนุชา โสมาบุตร
22. ดร.ณรินทร์ เจริญทรัพยานันท์
23. ดร.ณรุจน์ วงศินปิยมงคล
24. ดร.พัฒนพงษ์ โตภาวดี
25. อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์
26. อาจารย์ศิริศักดิ์ เหล่าจันขาม
27. อาจารย์อธิราชภัส พeyerขุนทด

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในด้านต่างๆ สำหรับการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการได้ ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาบทความในการจัดประชุมวิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและเชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

**คณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4
 (The 4th National Conference on Public Affairs Management)**

“การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)

เพื่อให้การดำเนินงานในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ระหว่างวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 15(3) แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2557 จึงแต่งตั้งบุคคลที่มีรายชื่อต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติตั้งกล่าว ประกอบด้วย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้ช่วยอำนวยการ	ผู้อธิการ	ผู้อธิการและประธานกรรมการ	ผู้อธิการและประธานผู้แทนภาค	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ
1	รศ.ดร.พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์	✓						
2	รศ.ดร.ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ	✓	✓	✓				✓
3	อาจารย์สุรเดช ทวีแสงสกุลไทย	✓						✓
4	ดร.กฤษวรรณ โลห์วัชรินทร์	* * *		✓	✓			
5	รศ.ดร.เพ็ญณี แวน Roth		✓					
6	อาจารย์ณรินทร์ เจริญทรัพยานันท์		✓			✓		
7	อาจารย์ณรงค์เดช มหาศิริกุล	✓	✓					✓
8	ดร.พัฒนพงษ์ โตภากรณ์	✓	✓					
9	อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์	✓	✓					✓
10	ผศ.ดร.ศิริวัช ศรีโภคางกุล		✓					
11	ดร.วิชณุ สุเมตรสารค์		✓					
12	อาจารย์ ศิริศักดิ์ เหล่าจันทร์		✓			✓		
13	อาจารย์ อจิรภัสส์ เพียรบุนทด		✓					
14	นายเฉลิมพงษ์ พงษ์ประชา		*			✓		
15	นางสุวารดี แก้วคำแสน			✓	*	✓	✓	✓

หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ ✓ = กรรมการ * = กรรมการและเลขานุการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้ช่วยอธิการบดี	ฝ่ายเลขานุการและประธานงาน	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายติดต่องรับ พัสดุ การ แผลงประชาสัมพันธ์	ฝ่ายสังคมทั่วไปยุทธศาสตร์และประเมินผล	ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา	ฝ่ายเอกสารสถานที่และยานพาหนะ	ฝ่ายมหาวิทยาลัยและสวัสดิการ
16	นางสาวจิตราลักษณ์ แสนตา		✓	✓	✓				✓
17	นางสาวภากรณ์ เรืองวิชา		✓	✓	*				
18	นางสาวดวงฤทิ แก้ววิศิษฐ์		✓		✓				
19	นางสาวพรพลอย หาวิชิต			✓					
20	นายอุเทน บัวแสง			✓		*			
21	นางสาวเกวรี แสงสว่าง			✓	✓				
22	นางสาวนิตยา วิชาชัย				✓				
23	นางนันทนा สุทธิประภา				✓			*	
24	นางสาวภัคจิรา แสนใจ				✓	✓			
25	นางสาวณัตยา สีหานาม					✓			
26	นางนวลจันทร์ งามธุระ						✓		✓
27	นายพิพัฒน์ นาคากุญจรติภัทร์					✓	✓	✓	
28	นางปวีณา สุวรรณไตรร์					*			
29	นายพีชานนท์ ธนาด						✓	✓	
30	นายณัฐพงษ์ วัฒนบูตร						*		
31	นายพิสิทธิ์ ทำวะปี					✓	*		
32	นายทวี เลเพล						✓	✓	
33	นายวัชระ สิทธิ					✓		✓	
34	นายกلاح คงกลาง							✓	
35	นายวรสันต์ นิมภก่น						✓	✓	
36	ทีมงานแม่บ้านวิทยาลัยฯ							✓	✓

หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ ✓ = กรรมการ * = กรรมการและเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการ ระดับชาติในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการ มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการได ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการประชุม วิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

การรวมกลุ่มและสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอ้อ จังหวัดเพชรบุรี

The Grouping of Senior Citizen, Circumstance and Problems of the community enterprise group at Amphoe Cha am, Changwat Phetchaburi.

ลักษยา จินมินิ และ พิทักษ์ ศรีวงศ์*

*นักศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
“รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร”

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์การเข้ารวมกลุ่มเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ สภาพการทำงาน และลักษณะการทำงานของผู้สูงอายุ ตลอดจนสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พื้นที่อำเภอชะอ้อ จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ในการเข้ารวมกลุ่มเป็นผู้ประกอบการ ในวิสาหกิจชุมชนของผู้สูงอายุ คือ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับตนเอง ในวัยเกษียณอายุ โดยที่สามารถทำงานอยู่ที่บ้านได้ และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับลูกหลานรุ่นต่อไป ด้านสภาพการทำงานและลักษณะการทำงานของผู้สูงอายุจะมีลักษณะแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ผลิต สภาพร่างกายและศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุแต่ละราย นอกจากนี้สภาพปัญหาที่มักประสบในการทำงานของผู้สูงอายุกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ การขาดแคลนสมາชิกในการทำงานด้านการผลิต การขยายเวลาในการทำงานที่นานเกินไป และขาดการสนับสนุนในการการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ABSTRACT

This is qualitative research. The research aims to study the objective of Joining to the entrepreneur group of Senior Citizen, the Circumstance of working conditions and methods of operation of Senior Citizen, and the Circumstance problems and obstacles of Senior Citizen's working of the community enterprise at Amphoe Cha am, Changwat Phetchaburi.

The result of this study was found that The objective of Joining to the entrepreneur group of Senior Citizen were to make extra income for yourself in retirement age, work at home, and sharing the local wisdom to youth generations. The Circumstance of working conditions and methods of operation of Senior Citizen had different. It depended on the type of products, Senior Citizen' physical and potential of each person. By the way, The Circumstance problems and obstacles of Circumstance' working of the community enterprise were the shortage of the members who worked, long time to worked, and not supported to share the local wisdom.

คำสำคัญ : วิสาหกิจชุมชน / ผู้สูงอายุ

Keyword : community enterprise / Senior Citizen

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันนี้จะเห็นว่าได้เริ่มย่างเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น โดยมีสัดส่วนของจำนวนประชากรในวัยทำงานและวัยเด็กลดลง อันเนื่องมาจากการเกิดของเด็กแรกเกิดเริ่มน้อยลงและคงอยู่ต่อไป ทำให้มีการควบคุมอัตราการเกิดของประชากรให้มีปริมาณลดลง ขณะที่อัตราการเสียชีวิตของประชากรก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรมีแนวโน้มการมีอายุที่ยืนยาวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างทางประชากรขึ้น ทำให้ปริมาณของสูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่จำนวนประชากรในวัยเด็กและวัยทำงานลดลง (ชมพุทธ พรหมภักดี, 2556) จากผลสำรวจสัดส่วนในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 15 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ทำให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเรียบร้อยแล้ว ตามที่องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า ประเทศไทยมีปริมาณประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ในสัดส่วนที่เกิน ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศไทยนี้ได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ดังนั้นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุส่งผลโดยตรงต่อกำลังแรงงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก จากผลการสำรวจแรงงานพบว่า มีผู้สูงอายุที่ทำงาน ร้อยละ 3.84 จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด โดยจำแนกเป็นเพศชาย ร้อยละ 58.9 และเพศหญิง ร้อยละ 41 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)

วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในชุมชนในการประกอบธุรกิจขนาดย่อม จัดเป็นองค์กรภาคประชาชนที่ไม่มีรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ จึงก่อให้เกิดปัญหาด้านการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในปัจจุบันรัฐบาลได้สร้างนโยบายเพื่อการแก้ปัญหาของวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม ให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน (กัญญาณ อินหวังและคณะ, 2554) ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงถือว่าเป็นการประกอบการเพื่อสร้างรายได้และจัดการเงินทุนของชุมชน ทำให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยที่คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในสังคมกันอย่างสร้างสรรค์ วิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งจัดเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนและเป็นรากฐานหลักของระบบเศรษฐกิจระดับประเทศไทยมีความมั่นคงอย่างแท้จริง (กุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยาง, 2554)

จากผลการสำรวจสภาพการทำงานของประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2557 พบว่ามีผู้สูงอายุที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง ร้อยละ 61.4 ซึ่งธุรกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ร้อยละ 20.8 เป็นลูกจ้างรัฐบาล รัฐวิสาหกิจและอุปกรณ์เชิงอาชีวศึกษา ร้อยละ 13.7 และผู้สูงอายุที่มีสถานภาพเป็นนายจ้าง ร้อยละ 4.0 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) และจากสถิติในปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีประชากรที่อาชีวศึกษาในพื้นที่ท่องเที่ยว จำนวน 22,088 ราย โดยมีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุจำนวน 3,060 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 1,328 ราย และเพศหญิง 1,732 ราย และคาดว่าในอนาคตจะมีแนวโน้มของประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2559) ซึ่งมีผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยในอาชีวศึกษาที่บังคับประกอบอาชีพเดิมอยู่ดังแม่จะเกยญายุแด้ว เนื่องจากมีฐานะครอบครัวยากจนจึงต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพต่อไป โดยส่วนมากแล้วผู้สูงอายุนักจะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย และอาชีพด้านงานฝีมือต่างๆ ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ได้รับการคุ้มครองด้านสวัสดิการและการประกันสังคมตามกฎหมายแรงงาน (ศุนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมจังหวัดเพชรบุรี, 2555) แม้ว่าปัจจุบันนี้จะมีหน่วยงานรัฐหรือองค์กรต่างๆ ให้เข้ามาส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท และสนับสนุนการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน การฝึกอบรม พัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการขาย แต่อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนจากหลายหน่วยงานยังไม่สามารถแก้ปัญหาในด้านการทำงานของผู้สูงอายุได้ เนื่องจากผู้สูงอายุยังต้องเผชิญกับปัญหาด้านสภาพการทำงาน ความเสี่ยงและความปลดภัยในการ

ทำงาน ตลอดจนคุณภาพชีวิต ในอนาคตถ้าแรงงานผู้สูงอายุในวิสาหกิจเหล่านี้เกิดเจ็บป่วย หรือเสียชีวิต ส่งผลให้แรงขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจระดับรากหญ้าจะลดลงตัวลง (พงษ์ยศ ชำนาญ, 2557)

จากข้อมูลทั้งด้าน คุณภาพผู้วัยชรา มีความสนใจที่จะศึกษาการการรวมกลุ่มและสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทาง และพัฒนาการบริหารจัดการของกลุ่มผู้สูงอายุในวิสาหกิจชุมชน สร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์การเข้ารวมกลุ่มเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพการทำงาน และลักษณะการทำงานของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การรวมกลุ่มและสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบบปรากម្មการณ์วิทยาตามแนวคิดของ Houser (2008) มาเป็นแนวทางในการศึกษา นำงำน้ำใจเข้าไปถึงแนวคิดที่ส่งผลต่อการเข้ารวมกลุ่มเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ โดยมีการดำเนินการเก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในกลุ่มแม่บ้านทำงานในวิสาหกิจชุมชนการห้องเที่ยวเชิงลักษณะ หมู่บ้านชาวไทยมุสลิม จำนวน 4 ราย และประธานกลุ่ม และสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มศรีผ้าทองมี่องจิก จำนวน 2 ราย โดยเลือกศึกษาเฉพาะสมาชิกกลุ่มผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยศึกษาและรวบรวมข้อมูล จาก เอกสาร บทความ หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ บทสัมภาษณ์ และบทความทางวิชาการ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากอินเตอร์เน็ต เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นความรู้ การอ้างอิง และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้

2.2 ผู้วิจัยศึกษาและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยมีวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม มีการกำหนดจุดสนใจไว้เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ให้ได้มากที่สุด ในด้านทัศนคติ ความคิด และความรู้สึก

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ คือ

3.1 แบบสัมภาษณ์ประเภทโครงสร้าง “ได้กำหนดแนวทางดำเนินการสัมภาษณ์ไว้อย่างคร่าวๆ เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์มีอิสระในการถามและตอบอย่างเต็มที่

3.2 เครื่องบันทึกเสียง ใช้บันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด ไม่มีข้อมูลสูญหายหรือตกหล่น และสามารถนำบททวนซ้ำในภายหลังได้

3.3 สมุดบันทึกและปากกา เพื่อนำมาจดข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

3.4 ตัวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในงานวิจัย โดยเป็นคนสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลจากการจดบันทึกและการออดเทปบันทึกเสียงที่ได้จากการลงพื้นในการสัมภาษณ์ มาเรียบเรียง และแยกประเภทตามประเด็นคำถามต่างๆ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Description Analysis) เพื่อหาข้อสรุปและนำเสนอรายงานผลการวิจัยแบบบรรยาย

5) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลการวิจัย โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเหลี่ยม (Triangulation) เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย เทคนิคสามเหลี่ยม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเหลี่ยมด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาทันที ความถูกต้องหรือไม่

2. การตรวจสอบด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เป็นการตรวจสอบการใช้แนวคิดทฤษฎี ที่หลากหลาย หากตรงหรือไม่ความเห็นนؤمنกับข้อมูลที่ได้มา แสดงว่าข้อมูลนั้นถูกต้อง

3. การตรวจสอบสามเหลี่ยมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อรวมรวมเรื่องเดียวกัน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการรวมกลุ่มและสภาพนิยมทางผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอชะอํา จังหวัดเพชรบูรี ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ที่มาของการเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอํา จังหวัดเพชรบูรี มีดังนี้

1.1 มีหน่วยงานภาครัฐ ได้มีวิทยากรมาจัดอบรมสัมมนาอาชีพ แก่ผู้ที่สนใจในชุมชน เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เน้นฝึกอบรมทักษะ ความรู้ความสามารถ ในด้านต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการนำไปสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนที่ว่างเว้นจากการทำงานรวมถึงผู้สูงอายุในชุมชนด้วย เช่น ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการผลิต ด้านการอุดหนุน ผลิตภัณฑ์ใหม่ เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และด้านการตลาด เป็นต้น ส่งผลให้ผู้สูงอายุในชุมชนที่อยู่บ้านไม่ได้ทำงานใดๆ และผู้สูงอายุที่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ เกิดความรู้สึกสนใจ อยากมีกิจกรรมทำบานว่าง และอยากรู้ความรู้ที่ได้ในจากการฝึกอบรมสัมมนาอาชีพนี้ไปสร้างเป็นอาชีพให้กับตนเอง เพื่อที่จะได้มีรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง จึงตัดสินใจเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้น ดังที่คุณนิภา ประชานกุลุ่มศรีผ้าห่มมือรองจิก กล่าวว่า “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวข่ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้นำวิทยากรจากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 8 จังหวัดสุพรรณบุรี มาจัดอบรมหลักสูตรการพ่อข้าวม้าให้แก่ผู้ที่สนใจ ตอนนั้นป้าว่างจากการทำงาน และสนใจในด้านการพ่อข้าวจึงเข้าร่วมก่อตั้งกลุ่มนี้ขึ้นมา” (นิภา ศรีกอร์น, สัมภาษณ์, 2560)

“มีหน่วยงานเข้ามาสอนการทำขนมต่างๆ ให้กับคนในชุมชน ป้าสนใจมากทำขนมเป็น จึงเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อจะได้กลับไปทำให้ลูกหลานได้กิน” (azeera หมันน้ำ, สัมภาษณ์, 2560)

1.2 การเชิญชวนของญาติเพื่อนบ้านที่รู้จักกันมานาน หรืออาศัยอยู่ในระยะเวลาเดียวกัน มีอิทธิพลอย่างมากในการโน้มน้าวให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกสนใจและอยากร่วมเป็นผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากวิดีโอวิดีโองค์คนในชุมชนมีลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และส่วนมากจะเป็นเครือญาติที่อาศัยอยู่ในระยะเวลาเดียวกัน จึงทำให้

คนในชุมชนแบบทุกคนจะรู้จักกันเป็นอย่างดี นับว่าคำเชิญชวนจากบุคคลที่รู้จัก หรือสหิมสนนด้วยนั้นเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุตัดสินใจที่จะเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชน

“ท่านผู้ใหญ่อุดรนี่แหล่ะ ที่เป็นคนไปชวนป้าให้มาเข้ากลุ่ม” (มาดี เหลาหลง, สัมภาษณ์, 2560)

2. วัตถุประสงค์การเข้าร่วมกลุ่มเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พื้นที่อำเภอชะอำ

จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

2.1 เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองในวัยเกณฑ์อายุ

เนื่องจากผู้สูงอายุในชุมชนที่เกณฑ์อายุการทำงานแล้วจะขาดรายได้ แต่ยังคงมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน ภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดจะตกเป็นภาระของครอบครัวประกอบกับครอบครัวส่วนใหญ่ในชุมชนมีฐานะยากจน ทำให้ผู้สูงอายุตัดสินใจเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างรายได้ สามารถพึงพาตนเองได้ และลดภาระของครอบครัวให้น้อยลง

2.2 เพื่อสามารถทำงานอยู่ที่บ้านของตนได้ โดยไม่ต้องออกไปทำงานเดินอื่น

เนื่องจากสภาพร่างกายของผู้สูงอายุเริ่มเสื่อมถอยลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง มีโรคประจำตัวเพิ่มขึ้น เช่น โรคความดัน โรคเบาหวาน โรคเก้าอี้ เป็นต้น การที่ผู้สูงอายุจะต้องเดินทางออกไปทำงานไกลบ้านนั้น ยากลำบาก ผู้สูงอายุจะเกิดความรู้สึกเหนื่อยล้าและปวดเมื่อยในการเดินทางไกลๆ อีกทั้งผู้สูงอายุจะมีนัดพบแพทย์เป็นประจำในการตรวจร่างกาย โรคประจำตัว ดังนั้นผู้สูงอายุจึงนักเลือกงานที่สามารถทำอยู่ที่บ้านได้ เพื่อจะได้มีเวลาอยู่กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น สามารถหยุดงานไปพนแพทย์ได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่องาน และสุขภาพของตัวผู้สูงอายุเอง “อย่างทำงานอยู่ใกล้บ้าน ได้อยู่กับบุตรหลานฯ ไม่ออกจากไปไหนไกล คนแก่เนื่องสุขภาพร่างกายก็ไม่ค่อยดี จะให้นั่งรถนั่งเรือไปไหนไกลๆ ก็ลำบาก” (ล่าไย ยังกินจิ, สัมภาษณ์, 2560)

2.3 เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา และขั้นตอนการทำ ให้กับรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป

ผู้สูงอายุในชุมชนเลือกเห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นสิ่งที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนและสามารถที่จะสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนรุ่นหลังต่อไปได้ ลดปัญหาที่คนในชุมชนต้องออกเดินทางไปทำงานต่างถิ่น ผู้สูงอายุจึงตัดสินใจเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำทักษะความสามารถและองค์ความรู้ที่ตนมีถ่ายทอดให้กับลูกหลานในชุมชนได้นำไปสร้างงานสร้างรายได้ และสามารถต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้ให้อยู่คู่ชุมชนต่อไป

“ป้านะอยากสอนต่อให้คนรุ่นหลัง พอกหูดคนรุ่นป้านี่นะ มันจะได้คงอยู่” (นิกา ครีกครีน, สัมภาษณ์, 2560)

3. สภาพการทำงาน และลักษณะการทำงานของผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

จากการสัมภาษณ์สมาชิกผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของทั้งสองกลุ่ม จะเห็นได้ว่ามีสภาพการทำงาน และลักษณะการทำงานที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมของกลุ่ม ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

3.1 สภาพการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1) รูปแบบการดำเนินงานแบบไม่เป็นทางการ มีลักษณะการทำงานเฉพาะวันและเวลาที่กำหนด มักพบได้ในวิสาหกิจชุมชน ประเภทการแปรรูปอาหาร โดยการรวมกลุ่มของสมาชิกในแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1.1) เมื่อสินค้าที่ผลิตขาดตลาด หรือมีลูกค้าสั่งเพิ่มเติม จึงจะนัดรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อและให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าในตลาด

1.2) มีคณะกรรมการที่ดูแลและรับผิดชอบต่อการดำเนินการของศูนย์ฯ ทั้งภาคครัวเรือนและภาคเอกชน เข้ามาศึกษาดูงานในชุมชน
สามารถก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นได้ รวมถึงการสาบสูญทรัพย์สินของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นทางบ้าน ทางชุมชน ทางประเทศ หรือทางโลก
สามารถก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นได้ รวมถึงการสาบสูญทรัพย์สินของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นทางบ้าน ทางชุมชน ทางประเทศ หรือทางโลก

1.3) มีการจัดกิจกรรมในชุมชนขึ้น เช่น งานบำบัด งานประทำปีในชุมชน งานประเพณีต่างๆ จึงจะมีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าขึ้น เพื่อนำไปขายหรือแจกจ่ายให้กับคนในชุมชน คุณสุรินทร์ ได้กล่าวว่า “กลุ่มเราจะเน้นรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม เพื่อต้อนรับคณะที่เข้ามาดูงาน หรือทำเดี้ยงในงานบุญต่างๆ” (สุรินทร์ แคมมี, สัมภาษณ์, 2560)

2) รูปแบบการดำเนินงานแบบเป็นทางการ มีลักษณะการทำงานในการผลิตศิริค้าทุกวัน จำนวนมากก็เป็นช่วงเวลาหลังจากที่สมาชิกเสร็จภารกิจจากการทำไว้ ทำส่วน ช่วงเวลาประมาณ 10.00 -15.00 น. แต่สมาชิกทุกคนรวมถึงสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุสามารถปรับเปลี่ยนเวลาการทำงานและเดิกงานในแต่ละวันได้ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล รูปแบบการดำเนินงานนี้ มักพนในวิสาหกิจชุมชนประเภทสั่งทอ และงานหัตถกรรมต่างๆ

3.2 ลักษณะการทำงานของสมาชิกผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอ้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มี

1) ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกกลุ่ม คือ ผู้สูงอายุที่นำเงินมาลงทุนภายในกลุ่มเพียงอย่างเดียว ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระบวนการผลิต เนื่องจากสภาพร่างกาย และสุขภาพของผู้สูงอายุไม่มีอ่อนไหวต่อการทำงาน ดังนั้นผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะมีลักษณะการทำงาน โดยการนำเงินลงทุนและหาแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการทำงานกลุ่มให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

2) ผู้สูงอายุที่เป็นสามาชิกทำงาน คือ ผู้สูงอายุที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นกำลังแรงงานหลักในการผลิตสินค้ากลุ่ม จะมีลักษณะการทำงานที่แตกต่างกันตามแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยดังนี้

2.1) ผลกระทบของสินค้าที่ผลิต

2.1) ยังคงท่องเที่ยวต่อไปได้
เนื่องจากว่าสินค้าเดิมจะเปรียบเหมือนข้าวต่อนการผลิตที่มีความซับซ้อนแตกต่างกัน ดังนั้นลักษณะการ
ทำงานในด้านการผลิตของผู้สูงอายุ จะขึ้นอยู่กับตำแหน่งหน้าที่ที่ผู้สูงอายุรับผิดชอบ โดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะเลือกทำใน
หน้าที่ที่ตนเองนัดที่สุด และไม่หนักเกินกำลังความสามารถของตัวผู้สูงอายุเอง รวมทั้งคำนึงถึงสุขภาพร่างกายและความ
ปลอดภัยในการทำงานเป็นสำคัญ

๒.๒) สภาพร่างกายและสุขภาพของผู้สูงอายุ

เนื่องจากผู้สูงอายุในชุมชนส่วนใหญ่ แต่ก่อนประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร เช่น ทำไร่องุ่น ไร์ สับปะรด ทำสวนกล้วย เดียงแพะ เดียงโคนม ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก พอดีเข้าสู่วัยสูงอายุที่ทำให้มีบุญหาด้านสุขภาพ โดยเฉพาะโรคตามข้อกระดูกต่างๆ จึงมีลักษณะการทำงานแบบไม่เร่งรีบ ทำตามกำลังความสามารถที่ตนจะสามารถทำได้ของแต่ละบุคคล โดยมักจะทำงาน 1 ชั่วโมง พัก 15-30 นาที เคลื่อนไหวในการทำงานของผู้สูงอายุอยู่ที่ 2 – 3 ชั่วโมงต่อวัน “ทำงานในครุ่นเป็นแบบช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากกว่า อุยกันเหมือนพี่น้อง งานไหนหนักเกินไปป้าก็จะขอความช่วยเหลือหรือให้ก้อนอื่นมาแทน ทำเท่าที่พอจะทำไหว เมื่อยกีพัก” (ค้ามี แก้วเจียว, สัมภาษณ์, 2560)

4 ปัจจุบันและอนาคตในการทำงานของผู้ส่งขาย กลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กที่อำเภอจังหวัดเพชรบูรณ์

จากการสังเคราะห์สารเคมีกลุ่มผู้สูงอายุในวิสาหกิจชุมชนมักจะประสบปัญหา ดังนี้

4.1 ขาดแคลนสมานำชิกในการทำงานในการผลิต ทำให้ผลิตลินค้าไม่ทันต่อความต้องการของลูกค้า เนื่องจาก สมานำชิกผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักเป็นสมานำชิกกลุ่ม ซึ่งมีมากกว่าจำนวนสมานำชิกที่ทำงาน อีกทั้งสมานำชิกที่ทำงานที่อยู่ในช่วงวัย กลางคน หันหลังกลับไปประจำกอนอาชีพหลักของตนที่มีรายได้นอกกว่า ทำให้ผู้สูงอายุที่เป็นสมานำชิกที่ทำงานต้องรับภาระ

เพิ่มขึ้น แต่เดิมสมาชิกผู้สูงอายุภายในกลุ่มนี้มีภาระหนักที่เพียงอย่างเดียว ในปัจจุบันสมาชิกผู้สูงอายุแต่ละคนอาจจะต้องรับผิดชอบงาน 2 – 3 หน้าที่

“มีสมาชิก 15 คน แต่ทำงานงาน 3-5 คน ส่วนใหญ่มีแต่ผู้สูงอายุทั้งนั้นที่มาทำงานนี้ นอกนั้นเขาก็หันไปทำงานบริษัทโคนกันหมด เพราะรายได้มันตีกกว่า” (นิภา ครีกครีน, สัมภาษณ์, 2560)

4.2 การขยายเวลาในการทำงานให้นานเกินไป เพื่อให้ผลิตสินค้าให้ทันตามรายการสั่งซื้อของลูกค้า เป็นปัญหาหลักของสมาชิกผู้สูงอายุภายในกลุ่มนี้ เนื่องจากว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว โดยเฉพาะโรคข้อเข่าเสื่อมและโรคเก้าที่ทำให้สภาพร่างกายของผู้สูงอายุไม่สามารถทำงานหนักติดต่อ กันหลายชั่วโมง ได้ นับว่าการขยายเวลาการทำงานเพิ่มขึ้นนั้น มีผลกระทบด้านลบต่อสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างมาก รวมถึงทำให้สุขภาพจิตของผู้สูงอายุย่ำแย่ มีความทุกข์ในการทำงานส่งผลให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

“ผืนหนึ่งก็ทำได้ประมาณสองชั่วโมง วันนึงได้ผืนสองผืน ช่วงทำงานเยอะ ทำไม่ทัน ก็ต้องทำต่อแต่เข้าขันเย็น”

(ถ่าย ยงกันจิ, สัมภาษณ์, 2560)

4.3 การถ่ายทอดภูมิปัญญา กระบวนการและขั้นตอนการทำให้กับลูกหลานในชุมชน ยังไม่ได้รับการยอมรับ และสนับสนุนจากคนในชุมชนมากนัก เนื่องจากคนในชุมชนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้ความสำคัญทางด้านการเรียนมากกว่า การฝึกหัดภักษอาชีพให้กับบุตรหลานของตน ประกอบกับความคิดและค่านิยมของคนในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงทำให้ยากต่อการที่จะมีโอกาสถ่ายทอดภูมิปัญญาให้เยาวชนในชุมชนได้

“ป้ามีสอนพวงนักเรียนชั้นปฐมศึกษา สอนมาสามรุ่นแล้ว ไม่ติดสักคน เพราะเด็กพอเข้าห้องนั้นรับฟังดี แต่ก็หันไปสนใจเรื่องเรียนหนด ก็ไม่หันมาสนใจเรื่องนี้เท่าไหร่หรอก และตอนนี้เปลี่ยนผู้อ่านนายการ โรงเรียนคนใหม่ เขายังไม่ได้สนใจและไม่ได้สนับสนุนเรื่องพวงนี้เลย โครงการมันเลยต้องจบลง ไม่ได้สำนึกร่อง” (นิภา ครีกครีน, สัมภาษณ์, 2560)

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการรวมกลุ่มและสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์การเข้ารวมกลุ่มเป็นผู้ประกอบการของสมาชิกผู้สูงอายุ 2) เพื่อศึกษาสภาพการทำงาน และลักษณะการทำงานของสมาชิกผู้สูงอายุ และ 3) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสมาชิกผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์หมู่บ้านชาวไทยมุสลิมกับกลุ่มสตรีผ้าทองมีร่างจิก ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 6 ราย ซึ่งได้ขอมาแสดงดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของการเข้ารวมกลุ่มเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองในวัยเกษียณอายุ โดยที่สามารถทำงานอยู่ที่บ้านได้ และถ่ายทอดภูมิปัญญาท่องถิ่นให้กับลูกหลานรุ่นต่อไป

2) สภาพการทำงาน และลักษณะการทำงานของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะมีความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่ม มี 2 รูปแบบ คือ สภาพการทำงานแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ลักษณะการทำงานของสมาชิกผู้สูงอายุภายในกลุ่ม แบ่งเป็นผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกกลุ่มนี้หน้าที่นำเงินมาลงทุนและหาแหล่งเงินทุนที่จะนำมาสนับสนุนการดำเนินงานภายในกลุ่ม และผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกที่ทำงาน มีหน้าที่ในการผลิตสินค้าของกลุ่มตามความต้อง

และเหมาะสมต่อสภาพร่างกายของผู้สูงอายุแต่ละบุคคล โดยมีลักษณะการทำงานแบบไม่เร่งรีบ ทำตามศักยภาพที่ตนเองมี และคำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน

3) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสมาชิกผู้สูงอายุในวิสาหกิจชุมชน คือปัญหาด้านขาดแคลนสมาชิกในการทำงานในการผลิต ด้านการขยายเวลาในการทำงานให้นานเกินไป และขาดการสนับสนุนด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับลูกหลานในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วัยสามารถอภิปรายผลได้ว่า

1) วัดดูประสิทธิ์ของการเข้าร่วมกลุ่มเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี คือ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองในชีวิตหลังวัยเกษียณ สามารถเพิ่งพาตนเองได้ ลดภาระของครอบครัว สามารถทำงานอยู่บ้านได้ และถ่ายทอดภูมิปัญญาท่องถิ่นให้รุ่นลูกรุ่นหลานสืบท่อไป จึงเป็นเหตุให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มกัน ก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พงศกร ชำนาญ, 2557) เรื่องการเข้าร่วมกลุ่มในวิสาหกิจชุมชนของ ผู้สูงอายุ สรุปได้ว่า ประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่มในวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ประโยชน์ต่อตนเอง ประโยชน์ต่อสังคม และประโยชน์ที่ได้จากการกลุ่ม

2) สภาพการทำงาน และลักษณะการทำงานของผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัด เพชรบุรี พบร่วมนิลักษณะการดำเนินงานหลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมกับสมาชิกผู้สูงอายุภายในกลุ่ม โดยพิจารณา จากปัจจัยต่างๆ ดังนี้ ประเภทผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม กระบวนการผลิต สภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ ศักยภาพในการ ทำงาน ช่วงเวลาในการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน และสภาพทางสังคมในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้อง กับทฤษฎีการสูงอายุ (pronom โอทกานนท์, 2537) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ทฤษฎีทางชีววิทยา ทฤษฎีทางจิตวิทยา และ ทฤษฎีทางสังคม

3) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของผู้สูงอายุในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่มักจะ ประสบ ได้แก่ ปัญหาในด้านการขาดแคลนสมาชิกที่จะเข้ามาร่วมงาน ด้านการขยายเวลาในการทำงานให้นานเกินไป และ ด้านการขาดการสนับสนุนด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับลูกหลานในชุมชน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงมีบทบาทสำคัญ ในกระบวนการนโยบายที่จะเข้ามาช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาของ (ธงพล พรหมสาษา ณ ศก敦ศร และอุทิศ สังขรัตน์, 2556) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ภาครัฐควรสนับสนุนในการสร้างองค์ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนแบบครบวงจร เช่น การผลิต การจัดการ การทำบัญชี และการจัดการ ด้านตลาด โดยให้สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากอาจารย์ พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัย ซึ่งท่านได้สละเวลาในการให้คำปรึกษาและข้อแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการศึกษา งานวิจัย ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีซึ่งน่าโถยถกสรรค์ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทึก อาจารย์ประจำวิชาและเป็นวิจัยทางธุรกิจ สำหรับการ ถ่ายทอดความรู้ และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อระยะเวลาที่ศึกษาเรียนรู้ในชั้นเรียน ขอบคุณผู้ให้ข้อมูลลักษณะท่าน

ที่ได้สละเวลาในการให้สัมภาษณ์เพื่อประโยชน์ของงานวิจัย นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สำหรับกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในงานวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา และครอบครัว ที่ให้การอุปการะอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมการศึกษาตลอดจนเป็นแรงผลักดันสำคัญที่คงสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงผู้ที่สนใจทั่วไป หากมีข้อกพร่องประการใดในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

กุ่มแม่บ้านเกย์ตระกรบ้านยาง. (2554). วิสาหกิจกุ่มที่ 2. เข้าถึงเมื่อ 16 กุมภาพันธ์.

เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/wisahkicklumthi2/home/thima>
กัญญาณ อินหวัง แฉะคนะ. (2554). การจัดการวิสาหกิจชุมชน. เข้าถึงเมื่อ 16 กุมภาพันธ์.

เข้าถึงได้จาก https://docs.google.com/file/d/0B6_nJ7gW3D-FMWZhS0s5NWZ3ZE0/edit
ชุมพนุช พรหมภักดี. (2556). การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย .ปีที่ 3 ฉบับที่ 16. สำนักวิชาการ
: สำนักงานเลขานุการวุฒิสถาบัน.

ชงพล พรหมสาขา ณ ศก敦คร แฉะอุทิศ สังขรัตน์. (2556). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนใน
เขตกุ่มทะเลสาบสงขลา. รายงานวิจัย,มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะศิลปศาสตร์, ภาควิชาสารัตถศึกษา.
pronon โอดกานน์. (2537). ความต้องการการพยาบาลของผู้สูงอายุในชุมชนและสถาน สงเคราะห์ผู้สูงอายุ. รายงาน
วิจัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะพยาบาลศาสตร์.

พงศกร ชำนาญ. (2557). การเข้าร่วมกุ่มในวิสาหกิจชุมชนของผู้สูงอายุ. สารนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, หลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต.
ระบบสหติดทางการลงทะเบียน . (2559). จำนวนประชากรรายอายุ อั่งเกอจะช่อ จังหวัดเพชรบุรี. เข้าถึงเมื่อ 16

กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php
ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมจังหวัดเพชรบุรี. (2555). รายงานการสำรวจข้อมูลความเสี่ยงผู้สูงอายุในประเทศไทย
ไทยด้านการมีงานทำและรายได้ปี 2555 จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี: ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมจังหวัด
เพชรบุรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). สรุปผลที่การทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: กลุ่มสถิติ
แรงงาน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). รายงานการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2577. เข้าถึงเมื่อ 16
กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/elderlyworkFullReport57-1.pdf>

Cohen, J.M. , & Uphoff, N.T. (1977). **Rural development participation : Concept and measures for project design implementation and evolution rural development committee center for international studies.** New York : Longman.

Houser, J. (2008). **Nursing Research: Reading, Using and Creating**

William Erwin. (1976). **Participation Management : Concept Theory and Implementation.** Atlanta G. :

การประชุมวิชาการระดับชาติ ศัลยกรรมบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management)
“การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)

Georgia State University.